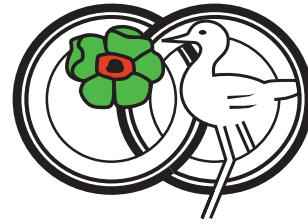

Jaargang 47 - nummer 5
Observatie is een uitgave van
Landschapsvereniging
De Kringloop Linne
www.dekringlooplinne.nl

LANDSCHAPSVERENIGING
De Kringloop Linne

Observatie

september/oktober 2020

Colofon

Voorzitter:

Jan Hermans, Hertestraat 21, 6067 ER Linne, 0475-462440

Secretariaat:

Marij Vossen, Bisschop Lindanussingel 4,
6041 LV Roermond, 0475-317501
secretariaat@dekringlooplinne.nl

Penningmeester:

Tom Storcken, Haverterweg 46, 6118 EC Nieuwstadt, 046-4854110

Het doel van de vereniging

*Landschapsvereniging
"De Kringloop" stelt zich
ten doel tezamen het
landschap te verkennen in
al zijn facetten en
zodoende liefde te kweken
voor natuur en heem.*

Bestuursleden:

Toos Bakker, Mgr. Nolensstraat 2, 6061 GK Posterholt, 0475-403801
Ans Homburg, Burton Jostweg 7, 6041 PG Roermond, 0475-531002
Lei Hulsbosch, Op het Kuilken 12, 6067 AK Linne, 0475-463239
vacature
Website: www.dekringlooplinne.nl

Redactie:

Jan Hermans, Ans Homburg, Marianne Vos
Vormgeving: Piëtro Cuypers
Observatie verschijnt zes keer per jaar
Kopij inleveren: redactie@dekringlooplinne.nl
Drukker: Editoo B.V. te Arnhem

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en behoudt zich het recht voor om in overleg met de auteur artikelen in te korten. Overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding.

Doe mee aan onze Observatie!

Abonnement / lidmaatschap:

Het lidmaatschap bedraagt minimaal € 12,- per jaar; over te maken op rekeningnummer: IBAN NL70INGB0004709759 ten name van "Landschapsvereniging De Kringloop". Het lidmaatschap wordt stilzwijgend verlengd, tenzij dit schriftelijk bij de secretaris of penningmeester wordt opgezegd vóór 1 december.

Werk ook mee aan Observatie en stuur uw foto's, artikelen, observaties, wetenswaardigheden of natuurbelevingen op naar: redactie@dekringlooplinne.nl
Uiterste inleverdatum kopij volgende Observatie 1 oktober 2020

Zie ook op de website het huishoudelijk reglement en ons privacybeleid (AVG)

Verenigingslokaal / binnenactiviteiten:

Centrale ruimte van Basisschool Triangel
Linnerhof 36, 6067 EJ Linne tel. 0475-462321

Buitenactiviteiten: deelname geschiedt altijd op eigen risico.

Inhoud

- 3 Ter herinnering aan Jo van Pol - Het Bestuur; Leo Koster
- 4 Kekeerdome Waard - Tom Storcken
- 6 Bloedende berk - Marianne Vos
- 7 Kijk eens naar roesten - Mark Smeets
- 9 Natuurbeheer en fauna - Jan Hermans
- 10 Een pijlstaart zonder staart - Leo Koster
- 13 Een ontmoeting met de Stadsreus - Jan Hermans
- 14 Verwarring in het kleinst stukje Nederland - Tom Storcken
- 15 Corona en De Kringloop - Het Bestuur
- 15 Rabobank Clubkas Campagne
- 16 Observatie van...kikkertjes

Ter herinnering aan Jo van Pol

Namens het bestuur, Jan Hermans

Ongeloof en verbijstering, dat zijn de woorden, die het beste onze gezamenlijke reacties binnen het bestuur van De Kringloop samenvatten, nadat we vernamen dat Jo van Pol plotseling was overleden. Nog dit jaar namen we op Jo's verzoek afscheid van hem als bestuurslid. Hij wilde nog de tijd nemen om een aantal (reis)plannen te verwezenlijken. Zeer verdrietig heeft het niet zo mogen zijn.....

Jo was Landschapsvereniging De Kringloop een warm hart toegevoegd; vele jaren was hij trouw lid en bezoeker van de bijeenkomsten. Zo ontwikkelde hij zich langzaam aan tot een groot en breed kenner van de natuur. Hij participeerde met enthousiasme in de vogel- en paddenstoelencursus als een deskundig excursiebegeleider; op deze wijze hebben veel Kringlopers van zijn kennis mogen profiteren. Ook trad hij toe tot het bestuur. Hij was niet een man van grote woorden, maar je kon op hem bouwen; hij was trouw aan zijn principes en standpunten en stond voor de dingen die hij uitdroeg.

Op Jo kon je altijd een beroep doen, zeker wanneer we een geschikte excursieleider zochten. Jo wist in veel gebieden bijzondere plekjes en paadjes, hij kende de terreinen.

Veel Kringlopers hebben Jo ook meegemaakt als een man met vele talenten; ik hoef slechts te herinneren aan het speciale lied over de Kringloop, dat hij zelf componeerde, begeleidde en ten gehore bracht. Zo zullen we ons Jo blijven herinneren: een rustige en kalme, doch deskundige persoon, altijd behulpzaam maar ook altijd in voor een grap of woordspeling.

Wij wensen zijn vrouw en kinderen alle sterkte die nodig zal zijn om dit plotselinge verlies en verdriet een plaats te geven; bij hen is een lege plek ontstaan, net zoals bij ons binnen de Kringloop. Jo we zullen je zeer missen...

door Leo Koster

Op 27 juni 2020 stond in De Limburger, onder familieberichten, het overlijdensbericht van Jo van Pol uit Montfort. Mijn eerste gedachte: "‘t zal toch niet "onze" Jo zijn. Jawel, het is waar, op 24 juni 2020 is Jo plotseling bij ons weggerukt. "Voorgoed uit ons midden, maar niet uit ons hart", staat er bovenaan de aankondiging. Door omstandigheden vindt het afscheid in besloten kring plaats. Een laatste groet kan men aan Jo brengen op zondag 28 juni 2020 vanaf 15.00 uur in het uitvaartcentrum "Tussen de bergen" te Roermond. Ik heb aan Jo een laatste groet gebracht. Door het coronavirus mogen maar 6 personen tegelijk bij Jo zijn. Veel personen hebben Jo een laatste groet gebracht, het was er gewoon druk. Hieraan is al te zien hoe geliefd Jo bij veel mensen was. Zijn dochter: "Pap ligt fraai opgebaard, hij lijkt te slapen, ik denk nog steeds "straks staat hij op". Een klein roodkleurige gitaar is bij Jo neergelegd. Jo ligt erbij zoals ik hem gekend heb in een geruite blouse, achter de uitvaartkist een muziekboek, een verrekijker, een vogelgids, brandende waxinelichtjes en een foto van een lachende Jo. Als ik hem zo, met veel ongeloof, aan het bekijken ben, denk ik aan de woorden van zijn dochter. Als ik de uitvaartkist rechtop zou zetten, zou Jo er zo uitstappen, zijn gitaar pakken en voor mij een leuk stukje gaan spelen, want van muziek daar hield hij van.

Bij de Kringloop was Jo een graag geziene- en opgewekte gast, hij was gids bij diverse wandelingen en excursies. Al 20 jaar was Jo vogelgids bij de vogelcursus van De Kringloop. Muziek was zijn passie. In 2014 bestond De Kringloop 40 jaar, Jo heeft toen hiervoor een tekst met muziek geschreven, het tweede couplet ging als volgt; "Veer wille alles weite waat 'r grujtj en blujtj, van al waat kruuep en vluueg in oos omgaeving, vlinders

oppe bloome, veugel inne lóch. De natuur is altied 'n belaeving. D'n allersjoonste vogel, vertèldje ein mevrouw, is dae maerel mit dae ra-oeje kop det mein ich ech. Zoea wuuerdj get aafgelach, om waat 'r wuurdj gezag. Dae raoedkopmaerel, och det waas ein zwarte spech". En in 2016 deed Jo het nog eens tijdens de viering van 25 jaar vogelcursus van De Kringloop. Het zesde couplet; "De koekoek dae reup koekoek, de houtdoef roekoe-koe. Lès heuërdje ich ei zaach gefluit en dach waat is dit noe. Toen bleek 't bronchitis van collega vogelieër. Toch alweer get bie gelieërdj dankzij dezen hieër". Vroeger viel Jo op in zijn opvallende auto, ik dacht een driewieler, voor breder dan achter en via een plexiglazen kap kon Jo instappen. Ik wens Julia, kinderen en kleinkinderen heel veel sterkte om dit grote verlies te verwerken.

Kekerdomse Waard; onderdeel van de Millingerwaard

door Tom Storcken

In Observatie mei/juni 2019 staat een artikel over de Bizonbaai in de Ooijpolder. Niet ver daar vandaan ligt de Millingerwaard, waar de Kekerdomse Waard een onderdeel van is. Wind en Waal verplaatsen zand, waardoor rivierduinen opkomen en boomwortels blootvallen. Het gebied verandert voortdurend door afzetting en uitschuring, overstromingen en begrazing. Het gebied is onderdeel van de Gelderse Poort tussen Nijmegen en de Duitse grens. Tot het begin van de jaren negentig was dit landbouwgrond. Door samenwerking van ARK Natuurontwikkeling, het Wereld Natuur Fonds en Staatsbosbeheer, verhuisde de landbouw naar de binnendijkse gronden terwijl in het buitendijkse gebied de natuur de vrije hand kreeg. In het buitendijkse gebied werden uiterwaarden afgegraven en nevengeulen gegraven. Zo kan het rivierwater, ook bij extreem hoogwater, toch binnen de perken blijven.

Op 8 mei gaan Thea en ik, gewapend met telescoop, verrekijker, notitieboekje, boterhammen, koffie en water een kijkje nemen in dit gebied. Na een beetje zoeken vinden we een parkeerplaats aan de rand van Kekerdom, vlak naast de dijk. Voordat we Kekerdom inreden zagen we al een bewoond Ooievaarsnest. Aangezien we daar niet konden parkeren moesten we doorrijden. In de straat waar we parkeren vliegen Huiszwaluwen. Deze vogels hebben een groot aantal nesten gebouwd onder de dakrand van een van de huizen. Mooi om van dichtbij te zien. Bij de rest van de huizen zijn de dakranden zwaluw- onvriendelijk gemaakt. Daarna lopen we een stukje over de dijk en zien een bosachtig gebied waar we Koekoek, Fazant, Nachtegaal, Fitit, Merel, Tjiftjaf en Grasmus horen. Op een klein meertje naast de dijk zwemmen Meerkoeten,

Futen, Krakeenden en Knobbelzwanen. Bovenin een dode boom zit een mannetje Zwartkop. Een Rietgors zit in een struikje. Een stukje verder op de oever van een groter meer, loopt een Bosruiter terwijl Kuifeendjes op het water zwemmen. Op de oever bivakkeren een paar jonge Zilvermeeuwen, Grauwe ganzen met jongen en een Nijlgans. Een Visarend vliegt over ons heen, waarschijnlijk op weg naar een lekker visje? In de bomen om ons heen horen we Winterkoning, Tuinfluiter, Matkop en Koolmees zingen, terwijl een Aalscholver overvliegt. We lopen over een laag, smal dijkje naar vogelkijkhut Flevopost. In een oud spechtnest roepen jonge Spreeuwen om voedsel, hun roep wordt gehoord door een van de ouders. Ergens achter in het bos horen we een regelmatig gestamp. Na nog even luisteren gaan we direct van het dijkje af en een paar meter het lage struikgewas in. Maar goed ook, want over het dijkje komt een grote hengst aan gegaloppeerd en deze is zeker niet van plan om te wijken. Op het eind van de dag zullen we dit paard nog tegenkomen als hij samen met de kudde waakt over een veulen. Achter de vogelkijkhut lopen we verder over een dam dwars door het water. Hier zien we Bergeenden, Wilde eenden, Casarca en tientallen Kuifeenden. Een Visdiefje poetst zijn veren terwijl drie Scholteksters langs de oever lopen. Een Ooievaar loopt foeragerend langs de dam, vliegt dan op en gaat zo'n honderd meter verderop staan. Hier, in drassig grasland, gaat hij verder met zoeken naar lekkere hapjes, samen met een Blauwe reiger die daar al eerder was. Zou dit een van de bewoners van het nest zijn dat we hebben gezien langs de grote dijk? We vervolgen nu het pad door een stukje bos. We zien een Reegeit met een pas enkele dagen oud Reekalf. Het jong loopt langzaam met de moeder mee, zon-

der dat ze echt bang zijn en wegrennen. Normaal gesproken zou het Reekalf ergens in het grasland verscholen liggen, maar nu verdwijnen ze langzaam het bos in terwijl een Koninginnepage over het pad vliegt. Als we uit het bosje komen begint een struinroute, maar we versterken eerst de inwendige mens en kijken ondertussen wat rond. Een Grasmus zit zingend bovenin een struik, we horen weer een Nachtegaal, terwijl een Graspieper in een boompje zit met in zijn bek een insect. In dit gebied worden ook Kneu, mannetje Roodborsttapuit en Torenvalk gezien en we horen de Groene specht.

We zouden weer terug naar de overkant van het water moeten kunnen komen, richting Kekerdom. We zien een dam, maar van hieruit is niet duidelijk of die doorloopt tot de overkant. We besluiten toch aan deze kant van een kreekje te blijven en hopen dat aan het einde hiervan ook een mogelijkheid is om over te steken. Vlakbij het water zien we twee Tapuiten, een mannetje en een vrouwtje. Zij maken deel uit van de Lijsterfamilie en zijn zomergasten, overwinteren doen ze in Afrika. Broeden doen ze in open, stenig of zandig terrein, dus wat dat betreft zitten ze hier wel goed. Vooral het mannetje in zomerkleed is fantastisch om te zien. Nadat we even hebben kunnen genieten zijn ze weer verdwenen. Een Zwarte kraai en een Ekster maken wat verderop ruzie om een zitplaats op een tak. Langs de oever van dit kreekje lopen en foerageren Bonte strandloper, Oeverloper en Kleine plevier. Het blijkt dat de oevers hier toch wel het nodige te bieden hebben aan steltlopers.

We hebben toch een verkeerde keuze gemaakt om aan de andere kant van het water te komen en lopen langzaam weer terug, maar dan vlak langs het water. Bijna op dezelfde plek waar we een poosje

geleden de twee Tapuiten zagen, ontdekken we er weer een en dan weer een volgende. Na even speuren laten zich in totaal vier van deze prachtige vogels zien. Ze “verzamen” zich min of meer bij een terreinverhoging onder een boom. Een van hen is een mannetje in volledig zomerkleed: geweldig om te zien. De omweg heeft zich toch wel geloond. Op de terugweg via de goede dam, zien we nu aan de overkant waar we eerst liepen, een Tureluur, een Witte kwikstaart en een Scholekster. Nadat we weer aan de goede kant van de grote plas zijn, ontmoeten we de kudde paarden met de grote hengst die we in het begin zijn tegengekomen. Er is een veulen bij. Als we langslopen gaan de paarden beschermend om het veulentje staan.

Waarschijnlijk heb ik een aantal soorten die we gezien of gehoord hebben niet genoemd. Niet omdat ik ze vergeten ben, maar omdat je nu eenmaal niet alles in een verhaal kwijt kunt. Een geweldige dag met prachtig weer en heel veel mooie

vogels loopt langzaam ten einde. Het wordt tijd om naar huis te gaan. In dit gebied zullen we zeker nog een keer terugkomen, omdat we een groot deel nog niet hebben gezien. We zijn dan ook niet van ‘stevig doorlopen’, maar van ‘lang kijken’ als er iets te genieten valt en dat is hier zeer zeker het geval.

Begin juni ben ik nog een keer naar ditzelfde gebied gegaan, maar nu met de bedoeling om vanaf de vogelkijkhut Flevopost niet over de dam naar de overkant te lopen, maar door te lopen naar het gebied Kaliwaal. Naast de waarnemingen van mei vermeld ik nu de mooiste nieuwe waarnemingen. Op een kleine afstand van de vogelkijkhut vliegen diverse Zwarte sterns over het water. Deze vogels vliegen toch wel langzamer als het Visdiefje. Aangekomen bij de vogelkijkhut word ik aangenaam verrast door een mooie zang. Na wat zoeken en heel goed luisteren blijkt het de Struikrietzanger te zijn. Dit vogeltje is een zomergast en komt hier vanaf einde mei voor. Ik vind zijn zang gewel-

dig, met veel variatie en hij blijft maar zingen! Af en toe vliegt hij even weg, maar komt steeds weer terug naar de omgeving van de vogelkijkhut. Ik kan op mijn gemak even wat koffie drinken en ondertussen blijven genieten van zijn magistrale zang. Mijn dag kan niet meer stuk. Als ik uiteindelijk verder loop langs het water tot aan de doorsteek naar de Waal, waar ik via een dam kan oversteken naar de rivier, zie ik aan de overkant van de dam een groepje van zeven Lepelaars die zich foeragerend ophouden aan de rand van het water. Dit gebied lijkt ogenschijnlijk niet zo groot, maar ik heb hier nu toch al twee dagen doorgebracht zonder het hele gebied te hebben bezocht. Maar ja, waarschijnlijk blijf ik overal te lang kijken? Op de waarnemingenlijst staan na deze twee dagen inmiddels zesenzestig vogelsoorten plus nog onder andere de Koninginnepage en een Reegit met haar Reekalf. Wat wil een mens nog meer!

Bloedende berk

door Marianne Vos

De bossen rond Swalmen zijn in ieder jaargetijde attractief. De herfst biedt een keur aan paddenstoelen en gedurende de lente en zomer vallen vooral de libellen op, terwijl op paadjes met los zand enkele soorten zandbijen actief zijn. De Swalm, die kalmpjes door het aantrekkelijke en historisch waardevolle landschap meandert, zorgt voor levendigheid, zowel als voor rust.

Een deel van het bos, waar door middel van rooien de bodem weer voldoende licht kreeg, stonden enkele restanten – stobben - van onder meer berken.

Een van die boomstronken viel op, omdat zich daarop een vuilrode, lijmachtige substantie bevond, waarvan ik geen idee had wat het kon zijn. Het idee om een klein beetje mee te nemen was door de kleverigheid geen optie. Er bleef slechts één mogelijkheid over; zoveel mogelijk foto's maken en vervolgens Pierre Theunissen inschakelen.

Hij is bij veel kringlopers welbekend van zijn vroegere jaarlijkse lessen 'bomen herkennen'.

Zijn dendrologische vakkennis is onovertroffen, zijn humor evenzeer en als het zo te pas komt, doe ik graag een beroep op hem. Zo ook voor onderstaand artikel, dat mede dankzij de waardevolle aanvullingen en correcties van Pierre tot stand is gekomen.

Om te begrijpen hoe zo'n bloeding ontstaat, is het noodzakelijk om de opbouw van een boomstam te beschrijven. Wat we van buitenaf zien, is de stam die bekleed is met schors in een voor de soort kenmerkend patroon. Daaronder zit de bast waarin zich de verticale transportbuisjes bevinden, die het voedsel dat via het wortelstelsel is ontvangen, verdelen over de boom. Weer een laagje dieper zit het cam-

Bloedende berk (foto: Marianne Vos)

bium, dat verantwoordelijk is voor de diktegroei, waardoor de jaarringen worden gevormd. Als we de volgende laag zouden kunnen bekijken zonder de boom te vellen, troffen we daar het spinthout aan. De houtvaten, die zich vanaf het wortelstelsel een weg banen door het spinthout, vervoeren mineraal- en voedselrijk water voor de assimilatie. Centraal in de boomstam bevindt zich het kernhout, dat de boom zijn stabiliteit geeft.

Zodra in het vroege voorjaar de sapstroom op gang komt, komen de vaten in de boomwortels onder grote druk te staan. Die druk zet zich onverminderd via de houtvaten in het spinthout voort. Het zorgt voor een snelle en gelijkmatige verdeling over de levensaders van de boom.

In die periode is een boom extra gevoelig voor beschadigingen, met als gevolg een ongebreideld uitstroom van sap: de boom bloedt.

De slechtste behandeling is om door middel van verf of cement, de wond af te dichten. Het sap bevat een hoge concentratie aan mineralen en suikers, die een ideale voedingsbodem vormen voor bacteriën en schimmels, die zich in de boom bevinden. Bij insluiting krijgen ze een extra kans om toe te slaan.

De beste remedie is om af te wachten of de sapstroom vanzelf tot stilstand komt. Mocht dat niet het geval zijn, blijft een zeer rigoureu-

ze, maar werkzame methode over: men neemt een bij en hak een wortel door. De hoge druk op het wortelstelsel wordt daardoor onderbroken, waardoor de sapstroom tot rust komt en het natuurlijk evenwicht zich herstelt.

In de herfst verkleuren alle bladeren en nadat het groen verdwenen is, vervagen ook de tinten rood, oranje en geel, die elk hun specifieke voedingsstoffen bevatten. In de natuur gaat niets verloren; recycleren is geen menselijke 'uitvinding', maar bestond allang voordat de mens leerde lopen.

De voedingsstoffen worden meegevoerd met de sapstroom, die zich ieder najaar in tegengestelde richting van de voorjaarstroom beweegt, dus naar beneden, naar het wortelstelsel. Alles wat in het voorjaar als voeding kan dienen, wordt in de bast en in de wortels opgeslagen.

Maar wat was er eigenlijk aan de hand met die berkenstomp in een bos bij Swalmen? Een groepje berken was enkele dagen eerder geroid. Bij deze boom was precies op die dag de worteldruk het hoogst. Het gevolg was dat de sapstroom zich tijdens het rooien met kracht naar buiten perste. Een sapstroom is meestal helder, maar micro-organismen zorgen ervoor dat het een geel of rood gekleurde, stroperige massa wordt.

Kijk eens naar roesten

door Mark Smeets

Allereerst hoop ik dat iedereen het Coronavirus en de “intelligente” lockdown goed heeft doorstaan. Deze lockdown had ook een klein voordeel. Doordat de hoeveelheid dagelijkse beslommingen en afspraken minder was, kon er tijd ingeroosterd worden voor het bestuderen van de natuur. Ik heb me in deze tijd eens gestort op het bestuderen van een fascinerende groep schimmels: de roesten.

Roesten behoren tot de steeltjeszwammen (basidiomyceten) die parasiteren op planten. Door deze parasitaire levenswijze kunnen zij aanzienlijke schade berokkenen aan gewassen. Voor boeren en teleren zijn ze dus een “doorn” in het oog. Ook zijn ze soms niet eenvoudig te bestrijden. Voor de paddenstoelenliefhebbers onder ons zijn ze echter een interessante groep schimmels, die ook onderdeel uitmaken van de Limburgse biodiversiteit. Naast het feit dat ze interessant zijn, is er in Limburg maar weinig onderzoek naar gedaan. Mocht u geïnteresseerd zijn in planten, dan komt u ze vast geregeld tegen. Vandaar dat ik in dit artikel graag de roesten eens aan u willen voorstellen. Ik zal ook de complexe levenswijze en de bijbehorende terminologie beschrijven. Niet om u te plagen, maar omdat de terminologie van belang is, wanneer u zelf deze nader zou willen gaan bestuderen.

Voor de bespreking van de roesten maak ik gebruik van de levenscyclus van de Zwarte roest (*Puccinia graminis*). Deze roest infecteert graan, maar voor het doorlopen van een hele levenscyclus heeft deze roest ook de zuurbes nodig.

Urediniosporen (type II)

In de zomer kan deze roest massieve hoeveelheden graan infecteren en aantasten. De Zwarte roest doet dit door middel van de urediniosporen/uredosporen. Deze roest-

kleurige sporen kunnen zichzelf klonen. Als een spore op een plant valt zal deze ontkiemen en een zwamvlok maken in het graan. Zo kan hij voedingsstoffen uit het graan opnemen. Na een tijdje zal hij opnieuw een uredinium maken waar weer nieuwe urediniosporen worden geproduceerd. U kunt deze sporen vaak als roestkleurige sporen op planten zien zitten.

Teliosporen (type III)

Na een bepaalde tijd zal de Zwarte roest overgaan tot het produceren van een nieuw type sporen. De “overwinteringssporen” ofwel teliosporen/teleutosporen. Deze soorten kunnen de strenge winter doorstaan. Vaak zijn ze bruin. Dat komt omdat ze melanine bevatten, dat ze beschermt tegen de zon. Melanine is het stofje dat in onze huid ook voor komt en hetzelfde doel heeft. U herkent teliosporen vaak als donkergekleurde sporenhoopjes.

Basidiosporen (type IV)

In het voorjaar ontkiemen de overwinterde Teliosporen. Deze teliosporen maken dan een basidium waarop de basidiosporen worden geproduceerd. U kunt deze sporen vergelijken met de sporen die door paddenstoelen ook geproduceerd worden. Ze bevatten (net als onze eicellen en spermacellen) de helft van het aantal chromosomen en zijn zo belangrijk voor de geslachtelijke voortplanting. In het veld komt u deze sporen niet tegen.

Spermatia (type 0)

De basidiosporen worden verspreid door de wind. Als een basidiospore op de zuurbes landt dan zal hij een spermogonium (ook wel pycnium genoemd) gaan maken. Dit is eigenlijk het voortplantingsorgaan van de roest. In het spermogonium worden ook weer sporen geproduceerd, namelijk de spermatia (ook wel pycniosporen genoemd). Deze sporen kunnen verspreid worden door de wind. Een andere manier waarop deze sporen verspreid kun-

nen worden is door insecten. Er zijn namelijk roesten die in de spermogonia ook een soort nectar produceren. Hierdoor worden insecten aangetrokken die bijdragen aan de verspreiding van de spermatia. De Akkerdistelroest is hiervan een goed voorbeeld. Als u in het veld een vergeelde en slecht groeiende Akkerdistel vindt, kijk dan eens onder de bladen of er een roest aanwezig is. Ook loont het om er eens aan te ruiken: wanneer er veel spermatia aanwezig zijn (gele puntjes onder het blad) dan komt u een heerlijke honinggeur tegemoet! Als een van deze spermatia op een ander spermogonium landt zal de “bevruchting” plaatsvinden.

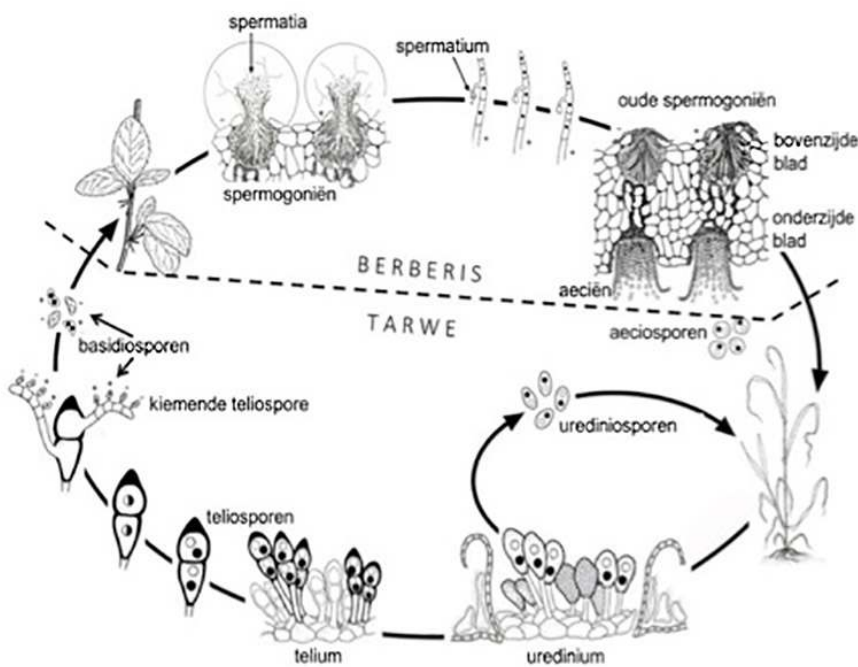
Aeciosporen (Type I)

Na de bevruchting produceert het spermogonium een aecium. Dit aecium vormt zich meestal aan de onderkant van het blad. Deze aecia produceren dan op hun beurt de aeciosporen. De aecia zijn in het veld vaak goed te herkennen. Ze zien er soms uit als sporenhoopjes maar soms ook als kleine “sterretjes”, dat wordt ook wel aecia met peridium genoemd. In deze “sterretjes” kunt u in het midden een klein rond bakje met sporen vinden. U moet er zeker eens op letten. Ze zijn prachtig om te bekijken, zeker wanneer u een loep ter hand neemt. Een plant waar ze vaak op te vinden zijn is de Gevlekte aronskelk, zeker in vochtige gebieden. Op deze plant komt namelijk Rietgrasroest voor. Deze roest groeit naast Aronskelk, ook op Rietgras. De aeciosporen, die op de Zuurbes worden geproduceerd, zullen weer door de wind verspreid worden en landen op Tarwe. Hier gaan ze dan in de zomer weer urediniosporen produceren, waardoor de hele cirkel weer rond is.

De Zwarte roest is een roest die twee waardplanten nodig heeft om de complete cyclus te kunnen doorlopen. Een andere vorm van zo'n roest is bijvoorbeeld Peer-Jenever-

Rietgrasroest aecia (foto: Hub en Mark Smeets)

© Aad Termorshuizen

besroest. Op Jeneverbes vormt deze groep roesten hele aparte gelatineuze gele telia die later oranje indrogen. Wanneer een roest twee waardplanten nodig heeft noemt men die tweehuizig. Lang niet alle roesten zijn tweehuizig; verschillende roesten kunnen de cyclus ook op een waardplant doorlopen. Deze wordt dan eenhuizig genoemd. In het voorbeeld hebben we een roest die alle type sporen maakt. Dit wordt ook wel macrocyclisch genoemd. Het is misschien verbazingwekkend, maar er zijn veel roesten die maar een deel van deze cyclus doorlopen. Een voorbeeld is Speenkruidroest. Hierbij worden alleen de urediniosporen en de teliosporen gevormd. Deze roest is relatief eenvoudig te herkennen als donkere sporenhooptjes aan de boven- en onderzijde van Speenkruid.

Bij het bestuderen van de schimmels op planten is de plantensoort vaak erg van belang. Als u de plantensoort herkent, is het soms mogelijk om ook de roest te benoemen. Al is het voor sommige roesten nodig om ze onder de microscoop te determineren. En zelfs met microscoop is succes niet altijd gegarandeerd. Voorbeelden hiervan zijn roesten op braam en roesten op grassen.

Een goed startpunt voor het bestuderen van roesten is het boek "Roesten" van Aad Termorshuizen en Charlotte Swertz. Dit is gratis te downloaden en te bestellen op www.bodemplant.nl. Ook het boek Faszinerende Pflanzenpilze van Julia Kruse is bijzonder handig. Het beschrijft veel plantenziekten met prachtige foto's en een duidelijke uitleg. Op haar website <http://jule.pflanzenbestimmung.de/> kunt u ook veel informatie vinden. José Daniëls-Creemers heeft mij attent gemaakt op de website www.bladmineerders.nl van Dr. Willem Ellis. Hier kunt u ook zeer veel informatie en foto's vinden over de roesten.

Natuurbeheer en fauna - deel 4

Grote rupsendoder *Ammophila sabulosa* (foto: Marianne Vos)

door Jan Hermans

Microbiotopen

Dieren komen nooit gelijk verdeeld over een natuurterrein voor. Bijzondere aandacht in een natuurterrein verdienen de **microbiotopen: kleine plekken met een grote waarde voor de fauna, die niet altijd als dusdanig worden (h)erkend**. Het behouden of ontwikkelen van deze microbiotopen is noodzakelijk voor de fauna in het natuurbeheer. Het levert bovendien een grote bijdrage aan het behoud van de biodiversiteit in een natuurterrein.

Kennis over deze microbiotopen is van groot belang om te voorkomen dat deze niet onbedoeld verdwijnen door beheermaatregelen. Belangrijk is om deze microbiotopen in het veld te herkennen, vast te leggen en er bij beheer rekening mee te

houden.

Belangrijke microbiotopen zijn: **dode en kwijnende bomen, steilranden, plekken met reliëf bijvoorbeeld mierenhopen in zand, ongemaaide overhoekjes, vloedmerken, hoogwaterranden, broeihopen, kadavers en mest**.

Ook op het oog oninteressante begroeiingen kunnen hieronder vallen, zoals Pitrusvelden waar soms hoge aantallen reptielen, amfibieën en spinnen aanwezig kunnen zijn of dichte onderwaterbegroeiingen die voor speciale soorten waterkevers van hoogvenen of zure vennen van levensbelang zijn.

Variatie in het heidelandschap

In heideterreinen is het goed om regelmatig een boom te laten staan.

Bepaalde solitaire bomen of boomgroepen in een dergelijk open landschap dienen als schuilgelegenheid op warme dagen, oriëntatiepunten, ontmoetingsplekken voor paring of zangposten bijvoorbeeld voor Boompieper of Nachtzwaluw. Ook zijn boomgroepen leveranciers van voedsel, bijvoorbeeld omdat ze honingdauw van de bladluizen hebben, waar renmieren en bosmieren van afhankelijk zijn.

Steilranden zijn belangrijke microbiotopen voor bijen en andere grondbewonende insecten. Urntjeswespes bouwen nesten in de steile delen, terwijl larven van de mierenleeuwen in het droge losse zand leven onder de steilrand.

Door deze steilranden niet te on-

derhouden, maar langzaamaan te laten dichtgroeien en tegelijkertijd op andere plaatsen in het terrein nieuwe randen te graven, kan men een hele keur aan schrale microbiotopen garanderen en behouden in een terrein.

Mieren zijn van groot belang door het graafwerk wat ze verrichten en hun nesten dienen vaak als gastverblijf voor gespecialiseerde soorten insecten of andere ongewervelden. Gele weidemieren en Mollen zorgen door hun graafactiviteiten voor de vorming van overgangen in het bodemreliëf, microklimaat en bodemchemie. Belangrijke nectarplanten zoals Grote tijm en Geel walstro groeien vaak alleen op dergelijke mierenbulten. Door begrazing kan de dichtheid aan mieren-

kolonies in grasland worden bevorderd.

Hout op het land en in water

Dood hout is een van de bekendste voorbeelden van een rijk microbiotoop. Gelukkig wordt de aanwezigheid van dood hout nu door de meeste natuurbeherende instanties als waardevol micro-element gestimuleerd.

Veel keversoorten, zoals de enige jaren geleden ontdekte Vermiljoenkever, leven als larve alleen in kwijnende bomen van staand en liggend dood hout. De Zwarte specht leeft weer van keverlarven in dat hout (vooral larven van boktorren) en sommige mierensoorten bouwen in dood hout hun nesten zoals de Zwartglanzende houtmier of sommige bosmieren.

Ook al is het aandeel aan dood hout de laatste decennia in onze bossen toegenomen, toch is dit nog lang niet genoeg, vooral wanneer je bedenkt dat in natuurlijke, oude bossen het aandeel aan dood hout wel 40 tot 50% kan uitmaken. Niet alleen op het land, ook in water is dood hout belangrijk. Omgevallen bomen in rivieren en beken zijn ideale vestigingsplaatsen voor algen en diverse ongewervelde dieren. Dood hout in water biedt variatie (bijvoorbeeld in stroomsnelheid van water) maar ook schuilmogelijkheid voor jonge vissen. Het laten liggen of bewust plaatsen of laten omvallen van bomen in rivieren en beken levert een hoge diversiteit op aan soorten.

Een pijlstaart zonder staart

door Leo Koster

Op zaterdag 3 augustus 2019 vindt mijn buurman in Maasniel in zijn gazonnetje een grote, pinkdikke, lichtbruine rups. Ik zie direct dat het een pijlstaart is. Mijn nachtvlinnderboek van Paul Waring en Martin Townsend geraadpleegd, maar als je iets snel wilt vinden laat dat soms te wensen over. Na wat zoekwerk via Google kom ik er achter dat het de rups is van de zeldzame Teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*). Deze Europees beschermde soort beschikt over een zeer lange roltong, als ze volwassen zijn hebben ze een delta-achtige vorm.

De gesegmenteerde rups bestaat uit een kop, borststuk en achterlijf, aan de voorzijde drie echte poten, in het midden vier schijnpoten en bij het achterlijf een naschuiver. De rups heeft een lengte van ongeveer zes centimeter. Aan de achterzijde zit een ronde bleekgele plek, een

Rups Teunisbloempijlstaart (foto: Corrie Koster)

verhoogd “oog”, dat zwart omcirkeld is met een gele ring en een zwarte kern. Midden over de rug een lijn met zwarte punten. De onderzijde is licht van kleur. In de flanken tel ik negen zwart omrande, cirkelvormige stippen met een wit/blauw cirkeltje met in het midden een rood puntje, dit zijn kleine ademhalingsbuisjes (tracheeën) die de zuurstof vervoeren, ook wel stigma’s genoemd. Bij aanraking kronkelt de rups heel erg. De rups eet onder meer basterdwederik, Harig wilgenroosje en Grote kattenstaart. Ik besluit de rups op te bergen in een plastic doosje met wat losse aarde erin. De andere morgen ga ik wel op zoek naar wat eten. De andere morgen zit de rups zichtbaar aan de binnenkant van het doosje, af en toe graaft hij zich in. Er ligt ook zwarte ontlasting in het doosje, de poep is op een speciale manier samengeperst. Mijn vrouw Corrie heeft van de rups fraaie foto’s gemaakt. Doorgaans hebben de rupsen van pijlstaarten op het achterste segment een verharde stekel, maar bij deze rups zit daar het eerder genoemde, enigszins verhoogde “oog”, dat moet waarschijnlijk vijanden als vogels afschrikken. De Teunisbloempijlstaart wordt genoemd in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming en verder in de Europese Habitatrictlijn onder bijlage IV en in bijlage II van het Verdrag van Bern. Wat ik momenteel aan het doen ben is verboden. Artikel 13, lid 1 van de Flora en Faunawet zegt (vrij vertaald): “het is verboden dieren dan wel eieren, nesten, of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, onder zich te hebben”. Maar ik ben overgegaan tot deze ingreep omdat ik denk dat het beschermd opkweken een bijdrage kan leveren voor de instandhouding van deze soort, in het wild hebben ze een overlevingspercentage van slechts 2% en bij ons minder kans op predatie. Zondag 4 augustus 2019 is de rups echt onrustig, van de Grote katten-

Pop Teunisbloempijlstaart (foto: Corrie Koster)

staart wordt niet gegeten. Op 5 augustus kruipt de rups door de losse teelaarde en maakt daar als het ware een soort holletje, eten doet de rups niet. Op 6 augustus zit de rups nog steeds op dezelfde plaats, dat geldt ook voor 07-08-2019. Is de grootte van dat holletje groot genoeg om daar de metamorfose plaats te laten vinden en dan moet de volwassen vlinder door de aarde naar boven kruipen, dat is toch bijna niet te begrijpen. In de nacht van 9 op 10 augustus 2019 heeft de rups zich verpoppt, het is een licht bruinkleurige pop. Omdat hij bij ons niet gegeten heeft, valt de grootte me niet tegen, ik denk ruim drie centimeter. Onvoorstelbaar dat een zeer beweeglijke rups van circa zes centimeter verandert in een stevige, chitineachtige pop van die grootte. Bij een lichte verstoring beweegt de pop. Gaat de pop overwinteren of komt na twee tot drie weken de zeldzame Teunisbloempijlstaart tevoorschijn?

Het kan misschien nog wel even duren! Ik zal wat hooi in het plastic bakje doen, een takje plaats, in de onderkant gaatjes maken, afschermen met een doek en buiten laten staan en kijken wanneer de zeldzame vlinder tevoorschijn komt. Op woensdag 14 augustus 2019 heb ik het plastic bakje vervangen door een grotere plastic bloempot, onderin wat teelaarde en bovenop hooi, een kuiltje erin en daarop de pop gelegd. Nog wel enkele foto’s gemaakt van de pop, de pot afgedekt door middel van een fijnmazig doek. Aan de pop is geen verandering te zien. Op 22-08-2019, de pop is nu twaalf dagen oud, denk ik dat één van de uiteinden van de pop wat donkerder wordt. Door de volwassen Teunisbloempijlstaart worden de kleine, groene en glanzende eitjes afzonderlijk afgezet aan de onderzijde dichtbij de bloemhoofdjes van de waardplant; het (Harig) wilgenroosje, basterd-

wederik, Grote kattenstaart, Middelse teunisbloem.

Op 09-09-2019 is er weinig tot niets veranderd, Corrie heeft weer foto's gemaakt en met een plantenspuit wat water over de pop gesproeid, ik denk toch dat de pop gaat overwinteren.

In oktober 2019 is het hooi in de bloempot nat geworden, het hooi wordt eruit gehaald en ik laat het drogen. Op 3 november 2019 het hooi weer gedroogd, nog wat gevleugelde zaden van de Haagbeuk erin gelegd, de pot afgesloten met een plastic boterhambordje.

In januari 2020 nog eens gekeken, zo ook op donderdag 20 februari 2020, beide data geen verandering zichtbaar. Op 14 maart 2020 de pop opgemeten, drie centimeter en geen veranderingen kunnen vaststellen, achterzijde is voorzien van een kort zwartkleurig puntje. Op 28 april 2020 de pop verplaatst in een glazen pot, de bruinkleurige pop ziet er gaaf uit, niet verdroogd, ik heb nog wel hoop, Corrie daarentegen niet. De pop zit nu reeds 263 dagen opgeborgen. Op 30 april 2020 nog een beetje aarde op de pop gelegd, misschien in de komende meidagen de geboorte van de Teunisbloempijlstaart.

In het Natuurhistorisch Maandblad nummer 5 van mei 2020 van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg staat een zeer uitgebreid artikel over de Teunisbloempijlstaart.

Op 8 mei 2020 weer eens de pop be-

Teunisbloempijlstaart (foto: Corrie Koster)

keken, ik vind dat hij donkerder is geworden. Op woensdag 13 mei 2020, rond 10.15 uur, kijk maar weer eens naar de pop. Tot mijn ontsteltenis zie ik een lege pop liggen, ik laat Corrie weten dat mijn experiment niet geslaagd is, maar wie heeft de pop dan opgegeten, ik heb nooit een beestje of vliegje in de glazen pot gezien. Als ik weer naar de glazen pop loop zie ik opeens pootjes bewegen, de net uitgekomen Teunisbloempijlstaart ligt op zijn rug. Ik help de nieuweling om overeind te komen. Een puntaaf exemplaar. Op zijn kop nog

een klein stukje van de pophuid. Van vleugel tot vleugel bedraagt de lengte drie centimeter, de uiteinden van de antennen zijn wit, de achterzijde van het achterlijf is extreem omhoog gekromd. Na 278 dagen is uit de pop een prachtige en zeldzame vlinder gekropen. Ik heb met veel geduld de verandering van een rups, via het popstadium, in een vlinder meegemaakt. Deze metamorfose beschouw ik als een groot wonder. Vanavond, als de schemering zijn intrede doet, geef ik de Teunisbloempijlstaart zijn verdiende vrijheid.

Een ontmoeting met de Stadsreus

door Jan Hermans

Door de Corona-tijd breng je meer tijd door in je tuin en is een speurtocht en wandeling in je eigen tuin vaak het podium voor onverwachte, bijzondere ontmoetingen. Door de aantrekkelijke, overdadige bloei van een Engelwortel bij mijn vijver, is het daar ter plekke een komen en gaan van allerlei insecten, zo ook voor de Stadsreus!

De Stadsreus is de naam van een grote zweefvlieg, vergeleken met de normale zweefvliegafmetingen, zeker een reus: 18 tot 25 mm groot. Deze grote zweefvlieg is ook wel bekend onder de naam Hoornaar-zweefvlieg (*Volucella zonaria*), een naam die ik beter vind dan Stadsreus, want de kleurencombinatie van donkerrood met geel lijkt op het patroon van de Hoornaar.

De naam Stadsreus verwijst niet alleen naar het forse formaat voor een zweefvlieg, maar zou in de snel opwarmende steden ook meer gezien worden dan daarbuiten. Dat dit insect een warmteminnaar is heeft te maken met zijn afkomst uit Centraal- en Zuid-Europa. Door de langere en warmere zomers in Nederland wordt deze zomergast nu veel meer gezien dan enkele decennia geleden. Wanneer U een Vlinderstruik of Buddleja in de tuin heeft, heeft U ook een grote kans om de Stadsreus te ontmoeten, want ook daarop foerageren ze vaak. Stadsreuzen zijn expansieve zwervers, die eenmaal ontpopt uit hun cocon, rondzwerven. Ze kunnen grote afstanden afleggen en worden ook vaak door zuidelijke windstromingen meegevoerd naar meer noordelijke streken.

Stadsreuzen lijken zoals reeds eerder aangeduid, qua kleurpatroon op de Hoornaar wesp. Bij de vrouwtjes is het borststuk roestrood, bij de mannetjes meer zwart.

Stadsreus (foto: Jan Hermans)

Vrouwelijke Stadsreuzen hebben ook een meer gele kop. De korte voelsprieten en de twee vleugels verraden dat men met een vlieg te maken heeft en niet met een wesp! Ondanks de grootte en het enigszins “vervaarlijke” uiterlijk is deze prachtige zweefvlieg geheel ongevaarlijk.

De ontwikkeling van deze zweefvlieg is zeer opmerkelijk. De vrouwtjes leggen de eitjes in wespennesten, nesten van de Gewone of Duitse wesp of de Hoornaar. Bij de vondst van een geschikt wespennest, betreedt ze lopend het nest en kan ze ongestoord haar gang gaan. Hoe een dergelijke weerloze zweef-

vlieg het voor elkaar krijgt om zonder herkend of gedood te worden, een wespennest kan binnendringen om eitjes te leggen, is niet bekend. Zie hier weer een van die natuurwonderen. Een constatering die ook inhoudt, hoe weinig we eigenlijk nog weten en begrijpen.... De larven van de Stadsreus voeden zich met het afval dat zich in een wespennest ophoopt. De larven overwinteren in het, aan het eind van het jaar, door de wespen verlaten nest. De volgende zomer verpoppen ze zich tot een nieuwe generatie Stadsreuzen, waar U dan op Uw Vlinderstruik of op schermbloemen van kunt genieten.

Brandnetel-zeggeroest (foto: Marianne Vos)

Verwarring in het kleinste stukje Nederland

door Tom Storcken

Het is maandag 6 juli als ik rond de middag word gebeld door mijn jongste kleindochter Susan. Op de terugweg van school heeft zij een witte vogel gezien met een lange gele snavel. De poten kon ze niet goed zien: of ik wist wat het voor een vogel was. Ja, dat weet ik zo natuurlijk ook niet. Na nog wat doorvragen zei Susan dat ze een paar foto's had gemaakt en die zouden worden doorgestuurd. Na het bekijken van de foto's bleek het de Koereiger te zijn. Nu was ik toch wel nieuwsgierig geworden want een Koereiger hier had ik nog nooit gezien. Dus heb ik de fiets ge-

pakt en dezelfde route genomen van de school van Susan naar haar huis. En jawel hoor, vlak voor dat ik Born in wil fietsen - ik had de moed eigenlijk al opgegeven de vogel nog te zien - loopt een Koereiger doorgemoedereerd op een grasstrook tussen de weg en het goederenspoor. Het was toch wel vreemd dat de vogel benaderbaar was tot op zo'n drie meter en dan vloog of liep hij een eindje weg om daar door te gaan met het zoeken naar insecten. De vogel had geen ring en omdat het Dierenpark Born niet zo ver van de vindplaats ligt, heb ik bij thuiskomst een mailtje

naar het Dierenpark gestuurd met de vraag of zij soms een Koereiger misten. En ja hoor, het is een vogel van het park die af en toe eens de benen, sorry, de vleugels neemt en op onderzoek gaat in de buurt. Hij zou ook wel weer vanzelf terugkomen naar het park, want vangen is een moeilijke kwestie.

Corona en De Kringloop

Wanneer ik deze inleiding schrijf, leven we in een rare, bizarre en spannende tijd. Het Corona-virus heeft ons de afstandmaatschappij opgeleverd. Dat raakt iedereen persoonlijk, maar het treft ook Landschapsvereniging De Kringloop. Hopelijk leest U dit bericht in goede gezondheid.

Reeds eerder meldden wij dat alle activiteiten tot en met september geen doorgang konden vinden. Onlangs zijn we als bestuur, na maanden pauze, weer bij elkaar geweest: we hebben gezellig vergaderd in de buitenlucht met in acht name van de afstand. Fijn om elkaar weer te zien en bij te praten, maar ook om te beslissen hoe nu verder te gaan in de komende maanden.

Na wikken en wegen, waarbij diverse opties ter discussie stonden, hebben we moeten concluderen dat activiteiten door de afstandregel nog niet veilig te realiseren zijn.

Want veiligheid met betrekking tot Uw en onze gezondheid staat voorop, ook al missen we als bestuur zeer de contacten en gesprekken met onze leden.

Een en ander betekent het volgende:

Alle geplande excursies, inclusief de paddenstoelencursus, gaan tot nader orde niet door.

De geplande lezingen voor 2020 zijn geannuleerd en de gastsprekers zijn daarvan op de hoogte gesteld. Ons jaarprogramma voor 2021 staat ook even in de ruststand, omdat we eerst de verdere ontwikkelingen rondom Corona afwachten. In ieder geval zullen we proberen een groot deel van de voor dit jaar geplande excursies te laten terugkomen in 2021; voorts hebben degenen die voor 2020 voordrachten zouden houden, al hun medewerking toegezegd voor 2021.

Het bestuur zal in november weer bij elkaar komen om zich te beraden over de maanden daarna.

Raadpleeg daarom ook in de komende tijd onze website, waarop eventuele wijzigingen of aankondigingen worden geplaatst. Uiteraard kunt U bij twijfel altijd contact opnemen met het secretariaat of een van de andere bestuursleden.

Op dit moment is het onduidelijk hoe alles zich in de komende maanden zal ontwikkelen. Dat is gewoon afwachten, maar bij het schrijven van dit bericht is het in ieder geval zomer, hopelijk met regelmatig neerslag, want het is nog steeds in veel terreinen erbarmelijk droog. Maar de natuur zal zich toch op veel plaatsen in al zijn pracht laten zien....

Ik moet in dit verband denken aan de kunstenaar Armando. Hij constateerde dat de natuur onverstoortbaar is voor menselijk leed en beperkingen zoals veroorzaakt door de Corona-perikelen. Bomen en struiken groeien door en de fauna gaat zijn gang. Ook nu..

Deel Uw natuurervaringen met ons, schrijf over een leuke ontmoeting of waarneming, al was het maar in Uw tuin of vanaf Uw balkon. Dat plaatsen we graag in Observatie en op die wijze houden we contact met elkaar!

Terwijl we niet weten hoe alles verder gaat, manifesteert de natuur zich: soms confronterend, maar veelal troostend en relativerend, in ieder geval niet sentimenteel. Of zoals Armando zelf zegt: “En trekt zich nergens wat van aan. Alleen de wind kan de bladeren doen beven”. (Uit: “Ter Plekke” in “De straat en het struikgewas, Amsterdam, 1988).

Blijf gezond, geniet in uw eentje of familieverband van Uw natuurervaringen en deel ze met ons in Observatie!

namens het bestuur
Jan Hermans

Rabobank Clubkas Campagne

Donatie-actie voor verenigingen en stichtingen.

Vooralsnog is nog niet de datum bekend dat er gestemd kan worden voor de Rabo Clubkas Campagne. Wij kunnen ons als vereniging waarschijnlijk pas in september inschrijven. Kijk voor de stemperiode dus ook regelmatig op onze Website: www.dekringlooplinne.nl

Door het uitbrengen van Uw stem op Landschapsvereniging “De Kringloop” Linne kan de vereniging een financiële bijdrage tegemoet zien van de Rabobank Roermond. Voor het uitbrengen van een of twee stemmen ontvangt U als lid van de Rabobank een stemkaart.

Bent U nog niet als lid aangemeld, doe dit dan alsnog zodat U ook in aanmerking voor stemkaarten.

Zijn er familieleden of vrienden die niet weten op wie ze moeten stemmen, dan hopen wij dat U

“De Kringloop” bij hen aanbeveelt.

Het Bestuur

Indien onbestelbaar retour: De Kringloop Linne, Burton Jostweg 7, 6041 PG Roermond

Aan anderhalve meter afstand houden hebben kleumende, koudbloedige kikkertjes geen boodschap. Ze kruipen fijn bijeen; slechts enkele kikkertjes geven de voorkeur aan een eigen plekje op een waterplant. Is in de mensenwereld niets meer zoals het ooit was, in de natuur gaat alles zijn eigen, normale gangetje.

(Foto: Ans Homburg, tekst: Marianne Vos)

LANDSCHAPSVERENIGING De Kringloop Linne

